

Een wiskundewoordenboek   Elaboration d'un dictionnaire
Nederlands - Frans   néerlandais-français
voor   pour
leerlingen en ... leerkrachten   les mathématiques

Leen Van Tichelt

Heel wat leerlingen vinden wiskunde een van de moeilijkste vakken op school. Ze begrijpen nochtans de woorden die de leerkracht gebruikt. Dit is echter niet het geval voor leerlingen die geen Nederlands spreken. Hoe los je een vraagstuk op als je niet eens weet wat de vraag inhoudt? Hoe begin je aan een bewijs als je de eigenschap niet begrijpt? Hoe maak je een taak als je de opgaven niet krijgt ontcijferd?

Vorig schooljaar heb ik de mogelijkheid gekregen om aan deze nood tegemoet te komen. In juni ben ik afgestudeerd aan de Karel de Grote-Hogeschool als leerkracht van het secundair onderwijs. Tijdens de opleiding hebben we in het derde jaar de kans gekregen om een bachelorproef te schrijven. In het kader hiervan heb ik besloten om een wiskundig woordenboek Nederlands-Frans te ontwikkelen voor de leerlingen van de eerste en tweede graad. Ik kwam tot de volgende onderzoeksvraag: *Peut-on construire un dictionnaire néerlandais-français pour les mathématiques en vue d'aider les élèves francophones dans l'enseignement flamand?* Aangezien wiskunde en Frans mijn twee onderwijsvakken zijn, was dit tevens een unieke gelegenheid om deze te combineren. Jammer genoeg ben ik niet in staat om alle anderstalige leerlingen op deze manier te helpen. Hoewel mijn bijdrage dus eigenlijk erg klein is, hoop ik toch dat ze zeer waardevol mag zijn voor heel veel Franstalige leerlingen in ons Nederlandstalig onderwijs.

Men verwacht zich misschien niet aan een grote hoeveelheid woordenschat tijdens de wiskundelessen. Niets is echter minder waar: voor de eerste vier jaren van het secundair onderwijs gaat het over zo'n duizendtal woorden. Het uiteindelijke woordenboek bestaat uit twee delen: het onderdeel Nederlands-Frans en het onderdeel Frans-Nederlands.

Voor de verwezenlijking van mijn woordenboek heb ik een eigen werkwijze gevolgd die ik hieronder heel beknopt ga beschrijven.

Ik ben begonnen met het opstellen van een Nederlandse woordenlijst. Hiervoor heb ik me vooral gebaseerd op de handboeken *Van basis tot limiet* en *WP⁺*.

Vervolgens heb ik elk woord opgezocht in Van Dale. Natuurlijk waren er heel veel woorden waarvan de vertaling hier niet in terug te vinden was. Daarnaast gaf dit woordenboek voor sommige woorden meerdere vertalingen.

Voor het ontlenen van wiskundeboeken in het Frans heb ik me gewend tot de bibliotheek van la Haute Ecole de Namur. Roselyne Denhez, jarenlang wiskundeleerkracht in de secundaire school Giroux-Sannier de Saint-Martin-les-Boulogne, heeft mij eveneens enkele handboeken in bruikleen gegeven. Gedurende meerdere weken heb ik mij verdiept in deze boeken.

In september vorig jaar heb ik vijf wiskundelessen geobserveerd in de secundaire school l'Institut de la Providence de Champion. De woordenschat die door de leerkrachten en de leerlingen werd gebruikt, heeft me de mogelijkheid gegeven om mijn woordenboek aan te vullen en de reeds gevonden vertalingen op hun juistheid te controleren.

Nadat ik al de Franse wiskundeboeken had bestudeerd, bleven er nog steeds woorden over waarvoor ik de juiste vertaling nog niet had gevonden of waarvoor ik meerdere vertalingen had opgeschreven. Daarom heb ik besloten om contact op te nemen met de leerkrachten van de secundaire school in Champion.

Mijn docent van wiskunde en tevens een van de promotoren van mijn bachelorproef, Bart Windels, trok in oktober naar Georgië voor de organisatie van de Wiskunde Olympiade. Ik had een aantal vragen in het Frans uitgewerkt. Deze heeft meneer Windels meegenomen naar Georgië. Daar heeft hij de gelegenheid gehad om deze voor te leggen aan prof. dr. Claude Deschamps die mij vervolgens heeft geholpen bij de vertaling van een heel aantal woorden.

Nadien heb ik contact opgenomen met Arthur Schoeters, ereleeraar wiskunde en voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Wiskundeleraren, en zijn vrouw Roselyne Denhez. Meneer Schoeters is Nederlandstalig, mevrouw Denhez Franstalig, en aangezien ze beiden wiskundigen zijn, kon ik me geen betere informatiebron wensen. Hun bijdrage aan de vertaling van mijn woordenboek heeft me dan ook aanzienlijk geholpen.

Eind januari ben ik naar Namen vertrokken voor mijn Erasmus. De eerste maand heb ik de mogelijkheid gekregen om wiskundelessen te observeren en hieraan te participeren. Het hoogtepunt was uiteraard het zelf geven van enkele wiskundelessen in het Frans.

Na mijn stage heb ik twee maanden les gevolgd aan la Haute Ecole de Namur. Ik volgde deze lessen met de studenten van het derde jaar regentaat wiskunde. Wiskunde kan je er namelijk niet combineren met een ander vak. Zowel mijn stagelessen als de lessen aan de hogeschool waren voor mij zeer interessant in functie van het vervolledigen van mijn woordenboek.

Om de kwaliteit van mijn woordenboek te verhogen heb ik aan Fabienne Postal, een van mijn wiskundedocenten in Namen, gevraagd om al mijn vertalingen na te lezen.

Ten slotte heb ik me toegespitst op de opmaak. Ook de omslag heeft de nodige aandacht gekregen. Ik vond het belangrijk om deze voor de leerlingen zo aantrekkelijk mogelijk te maken.

Nadat ik de woordenboeken had laten drukken, kwam ik tot de bedenking dat ikzelf eigenlijk meer gebruik maak van een digitale woordenboek dan van een papieren versie. Een woord is namelijk sneller getypt dan opgezocht. Ik heb me toegelegd op het programma Acces en ik ben erin geslaagd om eveneens een digitale versie van het woordenboek te ontwerpen. Om deze te kunnen gebruiken is het programma Acces bijgevolg onontbeerlijk.

